

Ondrej Dostál, Bratislava

Okresné riaditeľstvo policajného zboru v Bratislave I
odbor poriadkovej polície
Obvodné oddelenie PZ Bratislava Staré Mesto – východ
Sasinkova 23, 812 13, Bratislava I
npor. Rastislav Šedivý
poverený príslušník PZ

ČVS: ORP-2192/SMV-B1-2012-ŠE

Vec: Sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa PZ

Dňa 17. decembra 2012 mi bolo doručené uznesenie povereného príslušníka policajného zboru npor. Rastislava Šedivého, ktorým odmietol moje trestné oznámenie týkajúce sa podozrenia zo spáchania trestného činu schvaľovania trestného činu podľa § 338 ods. 1 Trestného zákona. V trestných oznámeniach zo dňa 31.10.2012 a 12.11.2012, ako aj vo výpovedi z 12.11.2012 som požiadal o preverenie podozrenia, že som sa predmetného trestného činu mohol dopustiť svojimi článkami Keď zavriete Piussi, tak aj mňa, prosím (31.10.2012) a So Zuzanami do basy: Keď s Piussi, tak aj s Petkovou (8.11.2012). Rovnako sa podľa môjho názoru mohli uvedeného trestného činu dopustiť aj signatári vyhlásení k trestnému stíhaniu Zuzany Piussi a k trestnému stíhaniu Zuzany Petkovej, ktoré boli uverejnené na portáli changenet.sk.

Týmto podávam proti uzneseniu povereného príslušníka PZ npor. Rastislava Šedivého v zákonom stanovenej lehote sťažnosť.

Podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku ak nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku, policajt uznesením vec odmietne. Trestný poriadok síce explicitne nestanovuje dôvody odmietnutia trestného oznámenia, prax však vychádza z analógie s ustanoveniami § 215 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku, ktoré stanovujú dôvody zastavenia trestného stíhania prokurátorom. Takými dôvodmi sú, že je nepochybné, že sa skutok nestal alebo, že tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. V predmetnom prípade je evidentné, že sa skutok stal, keďže prišlo k schvaľovaniu konania Zuzany Piussi a Zuzany Petkovej, pre ktoré sa v súčasnosti vedie trestné stíhanie. Otázna teda môže byť len právna kvalifikácia takéhoto konania (schvaľovania).

V odôvodnení sa okrem iného uvádza: „Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že oznamovateľ v písomných podnetoch vyjadruje svoj názor a súhlas s konaním novinárky a redaktorky. V tomto prípade treba konštatovať, že nie každý súhlas musí zakladať automaticky trestnoprávnu zodpovednosť, nakoľko najmä na internetových fórach, v diskusiách vyjadrujú účastníci množstvo názorov na rôzne články, vyjadrenia, alebo konania iných ľudí, čoho je dôkazom aj prehlásenie signatárov. Zároveň z podnetov vyplýva, že novinárka a redaktorka nie sú podozrivé, alebo obvinené zo spáchania závažných trestných činov, pri ktorých by napr. došlo k ujme na zdraví, úmrtiu alebo k spôsobeniu vyššej finančnej ujmy. K spisu boli zabezpečené listiny z dotknutých vyšetrovacích spisov, pričom ani v jednom nebolo vyšetrovanie ukončené a teda preukázanie spáchanie trestných činov konkrétnej osobe. Taktiež samotný oznamovateľ zastáva názor, že menované sa týchto trestných činov

nedopustili.“ Podľa § 338 ods. 1 Trestného zákona sa trestného činu schvaľovania trestného činu dopustí ten, „*kto verejne schvaľuje trestný čin alebo verejne vychvaľuje pre trestný čin jeho páchatela*“. Trestný zákon nijako nerieši otázku, či k schvaľovaniu trestného činu alebo verejnému vychvaľovaniu jeho páchatela dochádza na internetových fórach, v diskusiách alebo inde. Skutočnosť, že ľudia v diskusiách, či na internetových fórach vyjadrujú rôzne názory, je sama o sebe úplne irelevantná z hľadiska odpovede na otázku, či schvaľovaním konania Zuzany Piussi a Zuzany Petkovej prišlo, alebo neprišlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu podľa § 338 Trestného zákona. Rovnako je z hľadiska naplnenia skutkovej podstaty trestného činu schvaľovania trestného činu irelevantné, či pri schvaľovanom trestnom čine prišlo k ujme na zdraví, úmrtiu alebo k spôsobeniu vyššej finančnej ujmy. Trestný zákon vo vzťahu k schvaľovanému trestnému činu žiadnu takúto podmienku neuvádza, hovorí iba o schvaľovaní trestného činu.

Skutočnosť, že v prípade schvaľovaných konaní nebolo trestné stíhanie ukončené, tiež nemôže sama o sebe zakladať dôvod pre odmietnutie trestného oznámenia vo veci možného spáchania trestného činu schvaľovania trestného činu. Podľa názorov právne teórie nie je nutnou podmienkou pre trestné stíhanie trestného činu schvaľovania trestného činu to, aby trestné stíhanie vo veci schvaľovaného trestného činu bolo ukončené, či dokonca, aby bol jeho páchatel' právoplatne odsúdený. Ako som už spomenul v trestných oznámeniach, podľa komentára k Trestnému zákonu „K schvaľovaniu trestného činu môže dôjsť pred spáchaním základného trestného činu, ako aj po jeho spáchaní. Na trestnosť konania nemá vplyv, či už bol páchatel' základného trestného činu odsúdený. Čin je trestný aj vtedy, keď páchatel' schvaľovaného trestného činu nebude vôbec stíhaný, napríklad z dôvodu premlčania alebo imunity.“ (Harald Stiffel, Pavol Toman, Ondrej Samaš: Trestný zákon. Stručný komentár. Druhé, prepracované a doplnené vydanie. IURA EDITION, Bratislava, 2010, s. 725) Podobne podľa učebnice trestného práva hmotného „Nie je rozhodujúce, či sa vychvaľuje páchatel' z hľadiska trestného konania obvinený, obžalovaný, odsúdený alebo podozrivý, alebo dokonca páchatel' orgánom činným v trestnom konaní zatiaľ neznámy.“ (Jaroslav Ivor a kol: Trestné právo hmotné 2. Osobitná časť. Druhé, doplnené a prepracované vydanie. IURA EDITION, Bratislava, 2010, s. 363) A nakoniec treba dodať, že v predmetnom prípade nie je rozhodujúce ani to, že osoby, ktoré schvaľujú konanie Zuzany Petkovej a Zuzany Piussi sú presvedčené, že schvaľované konanie nie je trestným činom. Z vyhlásení k trestným stíhaniam, ako aj z článkov oznamovateľa totiž jasne vyplýva, že schvaľujúce osoby sú si vedomé možnosti, že konania Zuzany Piussi a Zuzany Petkovej budú posúdené ako trestné činy a aj pre ten prípad sú s tým uzročené a naďalej ich konania schvaľujú, čo zodpovedá zavineniu formou nepriameho úmyslu.

V odôvodnení uznesenia poverený príslušník PZ dáva do pozornosti „*ustanovenie § 10 ods. 2 Trestného zákona, z ktorého vyplýva, že nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania trestného činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela je jeho závažnosť nepatrná*“. Odôvodnenie uznesenia však nijako nevysvetľuje, v čom konkrétne by mala spočívať nepatrná závažnosť predmetného konania. Podľa § 37 písm. f) je príťažujúcou okolnosťou, že páchatel' spáchal trestný čin verejne. V prípade trestného činu schvaľovania verejného činu je síce verejnosť znakom základnej skutkovej podstaty, ale spôsob zverejnenia a medializácie uvedeného konania svedčí o tom, že závažnosť tohto konania nebola nepatrná. Podľa § 37 písm. h) je príťažujúcou okolnosťou, ak páchatel' spáchal viac trestných činov. Uvedená príťažujúca okolnosť sa týka tých osôb, ktorí zároveň schvaľujú konanie Zuzany Piussi, aj konanie Zuzany Petkovej (za predpokladu, že boli tieto konania trestným činom), keďže ide o dve navzájom nezávislé konania. Podľa § 37 písm. k) je príťažujúcou okolnosťou, ak páchatel'

spáchal trestný čin ako organizátor. Uvedené sa okrem oznamovateľa týka aj ďalších osôb, ktoré mu s organizovaním, prípravou a zverejnením predmetných vyhlásení pomáhali a spolupracovali s ním.

V odôvodnení uznesenia sa ďalej uvádza: *„Vychádzajúc zo zásady „nullum crimen sine lege“ (lat. „žiadny zločin bez zákona), za účelom posudzovania určitého ľudského správania ako trestného činu je nevyhnutné, aby boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu a ak nie sú naplnené všetky znaky skutkovej podstaty, nejde o trestný čin. Skutková podstata trestného činu predstavuje súhrn štyroch znakov, a to objekt trestného činu, objektívna stránka trestného činu, subjekt trestného činu a subjektívna stránka trestného činu, pričom jednotlivé znaky sú nevyhnutné, rovnocenné a obligatórne. Ak sa má páchatel dopustiť ktoréhokoľvek trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona, musí súčasne naplniť všetky obligatórne znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu.“* Keďže odôvodnenie uznesenia nijako nekonkretizuje, ktorý z obligatórných znakov skutkovej podstaty trestného činu, nebol predmetným konaním naplnený, nie je jasné, čo majú uvedené všeobecné konštatovania odôvodňovať.

Odôvodnenie uznesenia ďalej poukazuje na slobodu prejavu zakotvenú v Ústave SR a Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa čl. 26 ods. 4 Ústavy SR *„Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.“* Za jedno z takýchto nevyhnutných obmedzení slobody prejavu a práva šíriť informácie zákonodarca uznal schvaľovanie trestného činu, keď takýto trestný čin zaradil do osobitnej časti Trestného zákona. Nie je úlohou orgánov činných v trestnom konaní posudzovať, či zákonodarcom uskutočnený zásah do slobody prejavu a práva šíriť informácie je alebo nie je v súlade s ústavou, ale posúdiť, či určité konanie napĺňa alebo nenapĺňa skutkovú podstatu trestného činu uvedeného v Trestnom zákone.

Poverený príslušník PZ v odôvodnení uznesenia uvádza, že *„skutok (alebo určitý skutkový dej, ktorý sa odohral) sa nestáva trestným činom len preto, že ho za trestný čin označí oznamovateľ v podanom trestnom oznámení“*. Oznamovateľ však nikde netvrdí, že sa jeho konanie a konanie ďalších osôb stalo trestným činom z takéhoto dôvodu. Oznamovateľ upozornil na skutočnosť, že v súvislosti s konaním Zuzany Petkovej a Zuzany Piussi prebieha trestné stíhanie a že niektoré osoby, vrátane jeho samotného, uvedené konania verejne schvaľujú, čím by sa – v prípade, že bude ako trestný čin posúdené konanie Zuzany Petkovej a/alebo Zuzany Piussi – mohli dopustiť trestného činu schvaľovania trestného činu. Vzhľadom na vyššie uvedené sa domnievam, že nebol dôvod na odmietnutie predmetných trestných oznámení a orgány činné v trestnom konaní by o nich mali rozhodnúť v závislosti od postupu orgánov činných v trestnom konaní vo veci Zuzany Piussi a Zuzany Petkovej. V prípade, že bude pokračovať trestné stíhanie vo veci Zuzany Piussi a Zuzany Petkovej, malo by byť začaté trestné stíhanie aj voči osobám, ktoré ich konanie schvaľujú. V prípade, že bude voči Zuzane Petkovej a Zuzane Piussi vznesené obvinenie, či dokonca obžaloba, rovnako by sa malo postupovať aj voči tým osobám, ktoré ich konanie schvaľujú.

S pozdravom

Ondrej Dostál

V Bratislave dňa 20. decembra 2012.